ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston Milliy Pedagogika Universiteti

13.00.00 Pedagogika fanlari
13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
13.00.03 Maxsus pedagogika
13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohalari va bosqichlari bo'yicha)
13.00.07 Ta'limda menejment
13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
07.00.00 Tarix fanlari
19.00.00 Psixologiya fanlari
01.00.00 Fizika-matematika fanlari
02.00.00 Kimyo fanlari
03.00.00 Biologiya fanlari
09.00.00 Falsafa fanlari
10.00.00 Filologiya fanlari
11.00.00 Geografiya fanlari

№6(1)
2026

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 284 sahifa,
1-iyun, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:
Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI
Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ
Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:
Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:
Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician
Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician
Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor
Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Shermuhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor
Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)
Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)
Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)
Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)
Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)
Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)
Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor
Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor
Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers "Yangi O'zbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor
Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)
Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor
Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor
Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service
Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor
Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)
Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor
Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics
Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor
Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region
Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences
Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:
Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:
- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):
- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA SODERJANIE CONTENTS

MUNDARIJA

Milliy xarakter tushunchasining pedagogik va aksiologik talqini ... 10
Usmonova Muattar Bahadirjonovna

Maktabgacha yoshdagi bolalarning o'zini o'zi anglashida muloqotning o'rni ... 14
Yaxshiboyeva Zuhra, Pardayeva Munisa

Maktabgacha ta'lim tizimida sog'lom turmush tarzi ko'nikmalarini shakllantirishning zamonaviy usullari ... 17
Dilsora Shodmonova

Педагогические предпосылки развития билингвизма у детей в дошкольных образовательных учреждениях ... 24
Истамова Нигора Азимжановна

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida neyrogimnastika texnologiyalaridan foydalanishning pedagogik asoslari... 29
Saidova Nigora Olimovna, G'ulomova Shaxnoza Abdusalom qizi

Jismoniy tarbiya va sport: iqtidorli yoshlarni tanlash, saralash va ularni maqsadli tayyorlashning zamonaviy yo'llari... 32
Muxamedjanov Shovkat Muxrumovich

Yoshlar ma'naviy-axloqiy tarbiyasida tarixiy xotira, milliy meros va qadriyatlardan foydalanishning pedagogik asoslari... 36
Nomozov Muhammadyusuf Meyliqul o'g'li

Sport tashkilotlarida rahbarlik qilish va boshqarish... 40
Artikov Xayrulla Baxtiyarovich

Formation and Development Stages of Terminology as a Scientific Discipline ... 44
Lola Mannobova

Lexicographic Features of Onomastic Units in English and Uzbek Dictionaries ... 48
Berdiyeva Mashhura Tulqin qizi

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining qobiliyat, qiziqish va o'rganish usullarini hisobga olgan pedagogik metodlar va dars rejalari ... 51
Abdullaeva Gulmira, Egamberganova Yorqinoy Ollobergan qizi

Disputning ingliz romanlaridagi pragmatik va lingvokulturologik ko'rinishlari ... 55
Abdumalikova Diyoraxon Rafiqjon qizi

O'yin texnologiyalarining aqliy rivojlanishida muammolari bo'lgan bolalar ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirishdagi o'rni ... 59
Abdunazarov Abdumutal Olimovich

Auditoriyada va auditoriyadan tashqari jarayonda talabalar ijtimoiylashuvini rivojlantirish mexanizmlari ... 64
Alimova Gulrux Farhod qizi

Maktabgacha yoshdagi bolalarda kreativ fikrlashni rivojlantirishda interaktiv o'yin texnologiyalarining pedagogik imkoniyatlari ... 70
Axtamova Mohinur O'tkir qizi

Oilaviy zo'ravonlikka uchragan ayollarni qo'llab-quvvatlashda mahalla va ijtimoiy xizmatlarning o'rni ... 74
Dumarova Gulfira Kozimbekovna, To'lqinova Muxlisaxon Jamshid qizi

O'zbek milliy romanchiligida tarixiy haqiqat va badiiy talqin (Xayriddin Sultonning "Yaldo kechasi" romani misolida) ... 78
G'aybulloyeva Parvina Samandar qizi

Aqli zaif bolalarda kommunikativ faoliyatning ontogenezda shakllanishi ... 82
Hamraqulova Durdona Dilshod qizi

Neuroeducation va Phygital Learning asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining kognitiv faolligini rivojlantirish metodikasi ... 87
Hikmatova Yulduz Nuritdinovna

Autizm spektri buzilgan bolalarning ijtimoiy-pedagogik moslashuvining nazariy asoslari 91
Shodmanxojiyeva Iroda Ne'matulla qizi

Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutq rivojlanishini qo'llab-quvvatlashda o'yin texnikalarining roli 95
Jamolova Farida Fatillo qizi

Ta'lim qardosh tillarga yo'naltirilgan mtt direktorining boshqaruv kompetentligini rivojlantirish mexanizmlari (Qoraqalpog'iston Respublikasi misolida) 98
Jumagulova Gulziya Madiyarovna

Oliy ta'limda talabalarning raqamli taqdimot va ommaviy nutq ko'nikmalarini axborot texnologiyalari vositasida takomillashtirish 103
Junaydullayev Oxunjon Kaxorjon o'g'li

Boshlang'ich sinf ona tili darslarida o'yin texnologiyalari orqali nutq malakalarini rivojlantirish 107
Maqsuda Maxsudovna Murodova

O'zbek tilida "nur" so'zining ko'chma ma'nolari 113
Maxbuba Axatova

Bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarini kasbiy tayyorlashda raqamli texnologiyalar va interfaol metodlardan foydalanishning o'ziga xos xususiyatlari 116
Misirova Nodira Tovbayevna, Nosirova Dilfuza Sa'dullayevna

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ingliz tilida og'zaki nutqini shakllantirishdagi qiyinchiliklar 120
Nabiyeva Xilola Abdulmuratovna

Maktabgacha yoshdagi bolalarning ma'naviy-ma'rifiy qiyofasini shakllantirishning o'ziga xos xususiyatlari... 123
Niyozova Maftuna Normaxmat qizi

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida "Tarbiya" fanini tabiiy fanlar bilan integratsiyalash asosida ekologik tafakkurni shakllantirish.. 126
Norbo'tayeva Iroda Yunusovna

Suzish vositalari yordamida talabalarning qo'l va oyoq mushaklarini rivojlantirish metodikasi 130
Nosirov Sardor To'lqinjon o'g'li

Bo'lajak pedagoglarning metakognitiv kompetensiyasini rivojlantirishning didaktik imkoniyatlari 134
Nosirova Ra'no Xamidovna

Dual ta'limda oliy ta'lim va maktabgacha ta'lim tashkilotlari o'rtasidagi hamkorlikning mazmuni 137
Qoraboyeva Zohidaxon To'lanboyevna, Tursunbayeva Sevara Abdullo qizi

Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalar nutqida noverbal vositalarning roli 142
Qurbanova Surayyo Tuynazar qizi, Maqsudboyeva Dilbar Olimjon qizi

Texnologiya fanini o'qitishda integrativ yondashuvning pedagogik zarurati va nazariy asoslari 146
Qurbonmurotov Eldor Abdusaidovich

O'zbekistonning zamonaviy ta'lim muhitida o'zbek-rus bilingvizmi sharoitida o'quvchilar nutqining psixolingvistik xususiyatlari.. 149
Qurdasheva Bonu Bexzod qizi

Xorij olimlari tadqiqotlarida prosotsial xulq-atvor namoyon bo'lishining o'rganilishi 153
Rahimova Sarvinoz Odilboy qizi

Musiqa fanlarini o'qitishda inquire-based learning texnologiyasidan foydalanish metodlari......................... 157
Raximova Dilbar Rizakulovna

Maktab rahbarining qaror qabul qilish uslubi pedagogik jamoa ijtimoiy faolligini rivojlantirish omili sifatida.. 161
Raximova Maryam O'tkir qizi

Yosh sportchilarda yurak-qon tomir tizimining morfofunksional adaptatsiyasi va sportchi yuragi fenomeni.. 173
Alimova Nasiba Adxamovna

Mintaqaviy iqtisodiyotda turizm klasterlarini rivojlantirishning zamonaviy yo'nalishlari................................ 179
Kurbonova Kamola Ilxomovna

Nutq madaniyati va notiqlik san'ati 183
Mamadaliyeva Lola Shailyasovna

Molekulyar fizikada klasster yondashuvi asosida masalalar yechish samaradorligini oshirish 188
Mirzamuratov Baxodir Fayzullayevich

Oliy o'quv yurtlari, sport tashkilotlari va sport marketingi tashkilotlari o'rtasidagi hamkorlikning zarurati...... 192
Samatov Javlonbek Abdukayumovich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Boshlang'ich sinf o'quvchilarini texnologiya darslarida turli materialdan amaliy ishlarni tashkil qilish metodikasi 195
Sanakulov Xamrakul Rizakulovich, O'roqova Nigina Botirjon qizi, Xoliqulova Ozoda Shuxratovna

Modern Teaching Methods in English Language Learning 199
Sarvinoz Abdulhakimova

Erkin Vohidov ijodining o'rganilishi 202
Shahnoza Muhammadiyeva

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida nutqiy faoliyatni rivojlantirishning ilmiy-nazariy asoslari 205
Shopulatova Nasiba Umirovna

Yuqori intensivlikdagi atsiklik yuklamalar ta'sirida futbolchilar organizmi funksional holatining yoshga oid xususiyatlari 208
Shukurova Sayyora Sa'dullaevna, Kadirov Abdurashid

Talabalarda badiiy did va estetik tarbiyasini rivojlantirish pedagogik muammo sifatida 211
Temirov Murodjon Anvarovich

The Role of Authentic Materials in Teaching English for Specific Purposes: Implications for Tourism Students 215
Toshmamatova Marjona Olimjon kizi

Neyrokognitiv rivojlanish va bolalarning maktabga psixologik tayyorgarligi o'rtasidagi bog'liqlik 220
Toshpo'latova Mahina Farxod qizi

Bo'lajak o'qituvchilarda terminologik tafakkurni rivojlantirishning nazariy asoslari 224
Umaraliyeva Shahlo Sayfullo qizi

Artistic Pedagogy as a Basis for Developing Spiritual-Communicative Culture in Student Youth: Pedagogical Foundations 228
Umarova Malika Khisabidinovna, Orifjonova Kamolabonu Kozimbek qizi

Pragmatic Competence and Cultural Adaptation in EFL Contexts: Challenges and Pedagogical Implications 232
Veronica Khatamova

Ta'lim tojik tilida olib boriladigan maktablarda morfologiya o'qitish muammosi 236
Xojiyeva Iroda Zokirjon qizi

Innovatsion yondashuv asosida "Maktabgacha yoshdagi bolalarni tabiat bilan tanishtirish" modulini o'qitish metodikasi muammo sifatida 240
Zaxro Yo'ldashovna Shanasirova

Interaktiv topshiriqlar orqali boshlang'ich sinf o'quvchilarining chet tiliga bo'lgan qiziqishlarini individuallashtirish 246
Nishonova Gulchehra Ravshanjon qizi

The Role of Project-Based Learning and Artificial Intelligence Technologies in Enhancing Foreign Language Students' Academic Achievement and Motivation 250
Olimov Sh. Sh., Zaripov K. Ya.

Mechanisms for Assessing Academic Achievements in the Finnish Education System and the Possibility of their Adaptation In Schools In Uzbekistan 254
Saytbekova Svetlana Saylaubaevna

Maktabgacha ta'limda bolalar bilan innovatsion texnologiyalar yordamida ekologik omillarni singdirish 257
Xoldorova Mashxura G'ulomovna

Finlyandiya ta'lim tizimida o'quvchilarning o'zlashtirishini baholash mexanizmlari va ularni O'zbekiston maktablarida qo'llash istiqbollari 260
Xudaybergenova Zuxra Isakovna

Jadidchilik harakati va uning pedagogik-ijtimoiy mohiyati hamda tamoyillari 263
Yusupov Ma'mur Ma'rufovich

Проблемы нравственного воспитания личности в произведениях В. Распутина 269
Рахимова Шахзода Равшановна

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida matematik kompetensiyalarni shakllantirishning pedagogik omillari 273
Imamova Nasiba Xurramovna

Bo‘lajak biologiya o‘qituvchilarida tolerantlik madaniyatini rivojlantirishning pedagogik asoslari 276
Xidirov Faxriddin Fozilovich

Транслингвальные практики русскоязычных мигрантов в условиях многоязычной среды 280
Рахмонова Нилуфар Уткир кизи

OLIY O‘QUV YURTLARI, SPORT TASHKILOTLARI VA SPORT MARKETINGI TASHKILOTLARI O‘RTASIDAGI HAMKORLIKNING ZARURATI

Samatov Javlonbek Abdukayumovich
Samarqand iqtisodiyot va servis instituti stajyor-o‘qituvchisi
https://orcid.org/0009-0003-7089-5495

Annotatsiya: Ushbu maqolada sport marketingi bilan shug‘ullanuvchi kompaniyalar va tashkilotlarning o‘z brendlari hamda takliflarini sport iste’molchilari, jumladan, muxlislar, ishtirokchilar va boshqa manfaatdor tomonlarga samarali yetkazish maqsadida strategik joylashtirish masalalariga alohida e’tibor qaratilgan. Shuningdek, sport biznesining doimiy o‘zgarib borayotgan muhitida ta’sir ko‘rsatish, auditoriyani jalb etish va investitsiyalardan olinadigan daromadni oshirish uchun strategiyalarni muntazam ravishda baholash hamda moslashtirish bo‘yicha taklif va tavsiyalar keltirilgan.

Kalit so‘zlar: sport marketingi, kompaniya, tashkilot, brend, bitim, reklama, strategiya, raqobat, sport, samaradorlik.

Abstract: This article examines the strategic positioning of sports marketing companies and organizations to effectively connect with consumers of sports products and services, including fans, participants, and other stakeholders. It offers recommendations for continuously evaluating and adapting strategies to influence audiences, increase engagement, and maximize return on investment in the ever-changing landscape of the sports business.

Key words: sports marketing, company, organization, brand, deal, advertising, strategy, competition, sport, efficiency.

Аннотация: Данная статья посвящена стратегическому позиционированию компаний и организаций, занимающихся спортивным маркетингом, с целью установления контакта с потребителями спортивных товаров и услуг, включая болельщиков, участников и других заинтересованных лиц. В статье предлагаются рекомендации, по постоянной оценке, и адаптации стратегий для оказания влияния, повышения вовлечённости и максимизации отдачи от инвестиций в постоянно меняющемся ландшафте спортивного бизнеса.

Ключевые слова: спортивный маркетинг, компания, организация, бренд, сделка, реклама, стратегия, конкуренция, спорт, эффективность.

KIRISH

Sport marketingi bilan shug‘ullanadigan kompaniyalar va tashkilotlar o‘z brendlari hamda takliflarini sport iste’molchilari, shu jumladan muxlislar, ishtirokchilar va boshqa manfaatdor tomonlar bilan uyg‘unlashtirish uchun strategik jihatdan joylashtirishga intiladi. Bu homiylik va ma’qullash bitimlari, reklama kampaniyalari hamda sport sanoatiga moslashtirilgan boshqa marketing tashabbuslarini o‘z ichiga olishi mumkin. Sport sanoatining raqobat muhitida samarali sport marketingi bozor tendensiyalarini, iste’molchilarning xatti-harakatlarini va sport raqobati dinamikasini chuqur tushunishni talab qiladi. Ushbu sohadagi mutaxassislar sport biznesining doimiy o‘zgarib borayotgan muhitiga moslashish, auditoriyani jalb qilish va investitsiyalardan olinadigan daromadni oshirish maqsadida o‘z strategiyalarini muntazam ravishda baholab borishlari hamda takomillashtirishlari zarur.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Muammoning o‘rganilganlik darajasi. Jismoniy tarbiya va sport sohasida faoliyat olib borayotgan mutaxassislar tomonidan shug‘ullanuvchilar yoki ta’lim oluvchilarning jismoniy rivojlanganlik darajasini to‘g‘ri baholash murabbiylar hamda jismoniy tarbiya o‘qituvchilariga mashg‘ulotlar jarayonini, shuningdek, umumiy o‘rta ta’lim maktablarida o‘tkaziladigan jismoniy tarbiya darslarini samarali tashkil etish imkonini beradi.

M.T. Xodjiyev, B. Raximov, F. Sharipov, I.P. Borisova, J.G‘. Yo‘ldoshev, R. Ishmuhamedov, M. Yuldashev, M.E. Jumayev, M.Yu. Yuldasheva, B.U. Mingbayeva va G.A. Mamatovalarning fikriga ko‘ra, “Shug‘ullanuvchilar yoki o‘quvchilarning jismoniy jihatdan rivojlanganlik darajasini to‘g‘ri baholash va inobatga olgan holda mashg‘ulotlarni tashkil etish kelgusida ularning to‘g‘ri jismoniy rivojlanishiga salbiy ta’sirlarning oldini olishdagi asosiy omillardan biri hisoblanadi”.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur maqolada jamiyat rivojida sport uyushmalari va tashkilotlarini rivojlantirishga oid turli yondashuvlar umumlashtirilgan holda oʻrganildi hamda olingan xulosalar asosida ularni amaliyotda kompleks qoʻllash boʻyicha takliflar ishlab chiqildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Oliy taʼlim muassasalari, sport tashkilotlari va sport marketingi subyektlari oʻrtasidagi hamkorlik sport industriyasidagi faoliyat samaradorligini oshirish uchun muhim asos boʻlib xizmat qiladi. Mazkur hamkorlik barcha manfaatdor tomonlarga foyda keltiradigan mustahkam va kompleks modelni ishlab chiqishga imkon beradi. Ushbu hamkorlik sport faoliyatining samaradorligi va natijadorligini oshirishga xizmat qiladi.

Umuman olganda, oliy taʼlim muassasalari, sport tashkilotlari va sport marketingi tashkilotlari oʻrtasidagi hamkorlik sport industriyasida sinergik munosabatlarni shakllantiradi. Tomonlar bir-birining kuchli jihatlari va resurslaridan samarali foydalangan holda sport marketingi tashabbuslarining rivojlanishi hamda muvaffaqiyatiga hissa qoʻshishlari mumkin. Ikkinchi bosqichda boʻlajak jismoniy tarbiya oʻqituvchilarini tayyorlash jarayoniga sport marketingi elementlarini kiritish orqali ularda sport va jismoniy tarbiya dasturlarini samarali targʻib qilish hamda rivojlantirish uchun texnologiya va marketing tamoyillaridan foydalanish boʻyicha keng qamrovli tushunchalar shakllantirilishi lozim. Ushbu bosqichda gipotetik modellashtirish tekshirildi, model tarkibiy qismlarining ahamiyati aniqlandi va ular oʻrtasidagi bogʻliqliklar belgilandi. Bunda modelni yaratish uchun asos qilib olingan gipotezaning toʻgʻriligi ham tekshirildi.

Amaliy tatbiq etishning uchinchi bosqichida boʻlajak jismoniy tarbiya oʻqituvchilarini sport marketingi faoliyatiga tayyorlash texnologiyasi modelining yakuniy varianti ishlab chiqildi. Agar ikkinchi bosqichda modelning turli yangi variantlari yaratilgan boʻlsa, uchinchi bosqichda ularning eng maqbul shakli tanlab olinadi. Ushbu jihatlarga eʼtibor qaratish orqali boʻlajak jismoniy tarbiya oʻqituvchilari sport marketingi faoliyatida uchraydigan imkoniyatlar va muammolarga yanada puxta tayyorlanishi mumkin. Natijada sport marketingi faoliyatiga tayyorlash imkonini beruvchi modelning yakuniy varianti shakllantirildi.

Oʻrganishlar natijasida ushbu model boʻlajak jismoniy tarbiya oʻqituvchilarini sport marketingi faoliyatiga tayyorlash jarayonining oʻziga xos xususiyatlarini aks ettirishi aniqlandi. Modelning tarkibiy qismlari belgilandi va ular oʻrtasidagi oʻzaro munosabatlar namoyon etildi. Ishlab chiqilgan model boʻlajak jismoniy tarbiya oʻqituvchilarini sport marketingi faoliyatiga tayyorlashga yoʻnaltirilgan uchta asosiy va oʻzaro bogʻliq komponentni oʻz ichiga oladi. Modelning vizual koʻrinishi ushbu komponentlar oʻrtasidagi bogʻliqliklarni tushunish uchun muhim vosita hisoblanadi. Modelning tarkibiy qismlari quyidagicha tavsiflanadi: Buyurtmachi sifatida sport tashkiloti. Ushbu komponent maqsadli auditoriyani yoki boʻlajak jismoniy tarbiya oʻqituvchilarining sport marketingi boʻyicha koʻnikmalaridan foydalanuvchi subyektni ifodalaydi. Sport tashkiloti modelning markaziy elementi sifatida qaraladi. Uning ehtiyojlari va kutayotgan natijalari modelning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Ijrochi sifatida sport marketingi. Ushbu komponent boʻlajak oʻqituvchilar egallashi lozim boʻlgan sport marketingiga oid bilim, koʻnikma va strategiyalarni ifodalaydi. U brending, reklama, homiylikni boshqarish va auditoriyani jalb etish kabi elementlarni qamrab oladi.

Jismoniy tarbiya fakulteti talabalari. Ushbu komponent jismoniy tarbiya fakulteti talabalarini sport marketingi faoliyatiga tayyorlashning oʻziga xos jihatlarini aks ettiradi. Unda boʻlajak oʻqituvchilarga sport marketingi kontekstida beriladigan maxsus taʼlim va amaliy tayyorgarlik jarayoni ifodalanadi. Ushbu komponentlarning vizual tasviri manfaatdor tomonlarga modeldagi oʻzaro bogʻliqliklar va taʼsir mexanizmlarini yaxshiroq tushunishga yordam beradi. Shuningdek, u modelning maqsadi va tuzilishini oʻqituvchilar, sanoat hamkorlari hamda talabalarga tushuntirish vositasi sifatida xizmat qiladi. Bundan tashqari, sxemalar, diagrammalar va infografikalar kabi koʻrgazmali vositalardan foydalanish modelning tushunarliligi va amaliy ahamiyatini yanada oshiradi. Bu esa boʻlajak jismoniy tarbiya oʻqituvchilarini sport marketingi faoliyatiga tayyorlash jarayonining murakkab jihatlarini osonroq anglash imkonini beradi.

Sport tashkiloti marketing xizmatlarining buyurtmachisi sifatida ishlab chiqilgan modelda muhim oʻrin egallaydi. Sport tashkiloti rahbariyati va mutaxassislariga alohida eʼtibor qaratilishi ularning maqsad va vazifalari model maqsadlari bilan uygʻun boʻlishini taqozo etadi. Sport tashkilotining maqsad va vazifalari. Modelda sport tashkilotining obroʻsini oshirish, qiziqishni kuchaytirish, sport bozorida tovar va xizmatlar sifatini yaxshilash kabi maqsadlar aks ettirilishi zarur. Ushbu maqsadlar sport tashkiloti hamda boʻlajak jismoniy tarbiya oʻqituvchilarining hamkorlikdagi faoliyati samaradorligini taʼminlaydi. Sport tashkiloti vakillari. Jarayonning bevosita ishtirokchilari sifatida sport tashkiloti rahbarlari va mutaxassislari model doirasida alohida oʻrin tutadi. Ularning roli va masʼuliyatlari aniq ifodalanishi sport tashkilotining faol hamkor sifatidagi ahamiyatini koʻrsatadi.

Buyurtmachi maqsadlariga moslashuv. Model jismoniy tarbiya fakulteti faoliyatining sport tashkiloti maqsadlariga yo'naltirilganligini ko'rsatishi kerak. Jumladan, sport tashkilotining obro'sini oshirish, qiziqishni kuchaytirish hamda tovar va xizmatlar sifatini yaxshilashga qaratilgan umumiy maqsadlar vizual tarzda ifodalanishi maqsadga muvofiqdir. Bu ta'lim muassasasi va sport tashkiloti o'rtasidagi o'zaro manfaatli hamkorlikni yaqqol namoyon etadi.

XULOSA

Yuqoridagilardan xulosa qilib aytganda, ushbu elementlarni yagona modelga birlashtirish orqali sport tashkilotining maqsadlari, uning vakillarining roli hamda jismoniy tarbiya fakulteti bilan hamkorlikdagi sa'y-harakatlarining o'zaro bog'liqligini samarali tarzda ifodalash mumkin bo'ladi. Mazkur vizualizatsiya jarayoni mavzuni chuqurroq anglashga xizmat qiladi hamda ta'lim kontekstida sport marketingi faoliyatining muvaffaqiyatini ta'minlashga qaratilgan samarali qarorlar qabul qilishni qo'llab-quvvatlaydi. Ushbu maqsadga erishish uchun qo'shimcha sarmoyalarni jalb qilish, marketing tahlillarini o'tkazish, sport tadbirlariga tashrif buyuruvchilar sonini oshirish, sport tashkilotlari tovarlari va/yoki xizmatlari savdosini ko'paytirish kabi vazifalar shakllantiriladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Abdullayeva M. Bolalar o'yinlarida o'zaro munosabatlar // Boshlang'ich ta'lim. – Toshkent, 2000. – 51-78-betlar.
2. Ishmuhamedov R., Yo'ldashev M. Ta'lim va tarbiyada innovatsion pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: "Nihol" nashriyoti, 2013. – 278 bet.
3. Jammatov J. Sh. Umumta'lim maktabi sharoitida boshlang'ich sinf o'quvchilarining tabaqalashtirilgan jismoniy tayyorgarligi: pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi avtoreferati. – Chirchiq, 2020. – 56 bet.
4. Jumaev M. E., Yo'ldasheva M. Yu., Mingbayeva B. U., Mamatova G. A. Boshlang'ich ta'limni o'qitishda zamonaviy yondashuvlar va innovatsiyalar (metodik-uslubiy qo'llanma). – Toshkent, 2017. – 74-85-betlar.
5. Xodjiyev M. T., Rahimov B., Sharipov F. Umumiy pedagogika (darslik). – Guliston, 2020. – 14 bet.
6. Yo'ldoshev J. G'., Usmonov S. A. Pedagogik texnologiya asoslari. – Toshkent: "O'qituvchi", 2004. – 102 bet.
7. Борисова И. П. Здоровьесберегающие технологии в школе // Справочник руководителя образовательного учреждения. – 2005. – № 10. – С. 84-92.

13.00.00	Pedagogika fanlari
13.00.01	Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta’limotlar tarixi
13.00.02	Ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo‘yicha)
13.00.03	Maxsus pedagogika
13.00.04	Jismoniy tarbiya va sport mashg‘ulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05	Kasb-hunar ta’limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06	Elektron ta’lim nazariyasi va metodikasi (ta’lim sohalari va bosqichlari bo‘yicha)
13.00.07	Ta’limda menejment
13.00.08	Maktabgacha ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09	Ijtimoiy pedagogika
07.00.00	Tarix fanlari
19.00.00	Psixologiya fanlari
01.00.00	Fizika-matematika fanlari
02.00.00	Kimyo fanlari
03.00.00	Biologiya fanlari
09.00.00	Falsafa fanlari
10.00.00	Filologiya fanlari
11.00.00	Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov
Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov
Musahhih: Alibek Zokirov
Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №6(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№C–5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.